

sebna jedila po zornicah (juhe, krvave in jetrne klobase), ima tudi velikonočne in štefanjandske objezde itd.

Južno od Donave se delé stare oblike kmečkih domov (raziskoval jih je R. Heckl) tudi v tri krajevne enote po črti Husruck—Trauna. Zadnja loči vzhodno območje s slamnato streho od zahodnega s kritino iz skodel. Tri glavne enote so v Zgornji Avstriji tudi v narečjih. Trauna je bila mejna reka že v rimski provincialni upravi, pozneje pa meja med državnimi tvorbami ter ljudskimi enotami. Avtor zasleduje te spremembe do zadnjega časa. Tako se mu je v celoti posrečilo z delom prikazati in pojasniti vzajemnost dogajanja v zgodovinskem razvoju in v območju pojavov ljudske kulture. V pričujočem delu je obdelan le eden izmed njih, zato bo potrebno podobno obravnavati celotno ljudsko prehrano in vsa ostala območja ljudskega življenja, da bo podoba le-tega v zgodovinskem nastanku in prostorni razširjenosti dosegljivo popolna. Pri tem delu je Burgstaller na pravi poti, želimo mu le še dovolj sodelavcev.

Vilko Novak

Othmar Wonisch, Die Theaterkultur des Stiftes St. Lambrecht. Graz 1957. 75 str. (= Zeitschrift des Historischen Vereines für Steiermark, Sonderband 2).

V zgodovini gledališča in posebej še ljudske igre je pomembna vloga redovniškega odra že dobro znana zlasti v protireformacijski, baročni dobi. Pri tem posebno poudarjajo pomen jezuitskega gledališča, radi pa pozabljajo na dejavnost benediktinskih in cistercijanskih samostanov. Le-ti so kot stari redovi skrbno hranili gledališko izročilo srednjega veka in ga skozi vihiro reformacije varno prenesli v dobo rekatolizacije, ko so voljno sprejemali nove oblike in spet sami ustvarjali iz novega duha, ne da bi pozabljali na izročeno blago. To nazorno spoznamo iz zaslužnega delca p. O. Wonischa, ki iz arhivalnih virov razgrinja pred nami gledališko kulturo benediktinskih samostanov v St. Lambrechtu in Marijinem Selu (Mariazellu). Gradivo, ki ga je otel pozabljenju, kaže začudenemu bralcu, kako izredno bogato je bilo svojčas gledališko življenje med samostanskimi zidovi. Pasijonske in podobne igre so bile namenjene širšemu krogu vernikov, vrsto drugih predstav pa so prirejali samostanci za ožji domači krog, bodisi v slovesni obliki (za opatov god ter ob splošnih samostanskih in šolskih proslavah), bodisi zgolj za zabavo, zlasti v pustnem času; celo z lutkami so se razveseljevali! Ta redovniška dejavnost je, kakor znano, vplivala na nastajanje ljudske igre, zato je važno, da jo poznamo in upoštevamo. Pri nas je neprecenljiva škoda, da je bil n. pr. stiški arhiv ob razpustu samostana za cesarja Jožefa uničen!

Niko Kuret

Othmar Wonisch O. S. B., Das St. Lambrechter Passionsspiel von 1606. Passio Domini und Dialogus in Epiphania Domini des Johannes Geiger. Wien 1957. 96 str. (= Veröffentlichungen des Österreichischen Museums für Volkskunde XI).

Meniški vztrajnosti izdajatelja gre zasluga, da je rokopis pasijonske in trikraljevske igre iz leta 1606, ki ga hrani benediktinski samostan v St. Lambrechtu na Nemškem Štajerskem, po raznih zgodah in nezdodah vendarle zagledal beli dan v tiskani izdaji. Avtor obeh iger, neki Johannes Geiger, je bil Nемец konvertit s Frankovskega, ki je zašel v St. Lambrecht, bil tu posvečen in se udeleževal zlasti kot glasbenik. Ohranilo se ni nobeno njegovo glasbeno delo, pač pa dve njegovi igri. Pasijonska igra (1818 verzov) je samostojno delo, ki je bilo prepleteno s številnimi glasbenimi vložki. Težko je reči, da je ljudska, vsekakor pa je poljudna. Zato pa navezuje kratka Trikraljevska igra (242 verzov) neposredno na izročilo in je torej za narodopisca dosti zanimivejša, predvsem zato, ker uporablja Geiger znana pastirska imena in vpleta celo stari cerkveni običaj zibanja Deteta (Kindleinwiegen). Izdaja obeh besedil ustreza vsem zahtevam znanstvene izdaje, zgodovinsko kritični uvod je izčrpen, pronicav in jasen ter priča o veliki razgledanosti avtorja.

Niko Kuret